

Nr 85

Av herr **Andersson, Axel Johannes**, om anslag åt docenten A. Åslander för viss undersökning rörande bekämpning av tandröta.

I redogörelsen för de bekanta Vipeholmsundersökningarna angående "Tandkaries och kolhydrater" (publicerad 1953) konstateras redan i inledningen att "tandkaries är ett av vår tids största socialmedicinska problem, enär denna sjukdom drabbar så stor del av befolkningen och visar en tendens att öka med fortgående höjning av levnadsstandarden". Det heter vidare att 1943 endast en kariesfri individ på 1 000 svenska män i värnpliktsåldern kunde anträffas och att man i folktandvården 1946—1949 funnit cirka sju kariesfria barn på 1 000 i sjuårsåldern och cirka tre som ett medeltal för hela skolåldern (7—15 år).

Sedan detta skrevs har utan tvivel situationen ytterligare försämrats. Den myckna propagandan för en bättre munhygien har inte givit något nämnvärt resultat. De stort upplagda antisnaskkampanjerna tycks inte ha medfört något annat än att några choklad- och konfektfabriker fått slå igen. Tandrötan däremot har inte visat några som helst tecken till nedgång.

På vissa håll har man kommit att hysa stora förhoppningar i fråga om den verkan en fluoridering av dricksvattnet skulle kunna få. Andra anser sig ha konstaterat att fluorideringen inte har någon som helst betydelse vid bekämpandet av tandrötan. Sålunda har den amerikanske tandläkare, som tämligen ofrivilligt kom att ge så stor spridning åt uppfattningen om fluorens betydelse för tänder, senare dementerat historierna om fluorens sällsamma förmåga och i stället givit "äran" åt den enkla, naturliga, mineralrika kost, som tidigare använts av invånarna i hans distrikt.

I Sverige har docenten vid tekniska högskolan Alfred Åslander ägnat stor uppmärksamhet och mycket intresse åt kariesproblemet, och hans forskning har lett honom till den uppfattningen, att tändernas friskhet i högsta grad är beroende av mineralrikedomen hos vår kost och främst då barnens kost. Om benmjöl blandas i kosten kan denna enligt hans mening på ett billigt och enkelt sätt tillföras de mineralier, som är nödvändiga för att tänderna under uppväxttiden skall kunna skyddas mot tandrötans angrepp. Han har i artiklar och broschyrer framfört sina iakttagelser och erfarenheter. Han har också prövat metoden på sina egna barn, och resultatet har blivit för deras vidkommande, att de alla kan uppvisa fullständigt kariesfria tänder.

Det är naturligtvis omöjligt att på det material docenten Åslander frambragt och på de begränsade undersökningar och prov han haft tillfälle att

göra draga några avgörande slutsatser om värdet av hans teori angående benmjöllets verkningar i fråga om tänderna. Skulle emellertid hans teori vara riktig har vi onekligen här en möjlighet att på ett lika enkelt som billigt sätt komma till rätta med "ett av vår tids största socialmedicinska problem". Docenten Åslander har själv räknat med att 35 000 kronor skulle vara tillräckliga för att göra det möjligt att verkställa prov med ett tusental mödrar och barn och att kontrollera verkningarna av metoden. Då tandrötan för närvarande beräknas kosta vårt land 250 miljoner kronor om året måste 35 000 kronor, även i en tid, då den yttersta återhållsamhet med statens medel skall iakttagas, räknas som ett ringa offer i kampen mot denna folksjukdom.

I sitt utlåtande nr 11 punkten 118 uttalade statsutskottet i fjol, att utskottet ansåg fortsatt forskning på detta område behövlig. Det omdömet måste gälla minst lika kraftigt i dagens läge.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta att ställa ett anslag på 35 000 kronor till docenten Alfred Åslanders förfogande i det syfte som i motionen angivits.

Stockholm den 22 januari 1958

Axel Andersson

i Örnsköldsvik
